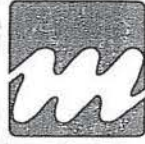

Sayı: 2

Yıl: 1986

MARMARA ÜNİVERSİTESİ FEN - EDEBİYAT FAKÜLTESİ

TÜRK LÜK ARAŞTIRMALARI
DERGİSİ

İstanbul - 1987

GALATA TERSÂNESİNİN 1527-1528 YILINA AİT GELİR-GİDER MUHÂSEBESİ

İDRİS BOSTAN * °

Kuruluşundan itibaren sınırlarını batıya doğru genişleten ve çok geçmeden sahillere ulaşan Osmanlılar, Bizans ve bilhassa Anadolu Beyliklerinden kalan miras üzerinde denizciliğini geliştirmeye çalışmışlardır¹. Yıldırım Bayezid devrinde üs halîne getirilen Gelibolu tersânesinin faaliyete geçmesiyle büyük bir canlılık kazanan Osmanlı Bahriyesi, İstanbul'un fethini müteâkib bu tersânenin² devlet merkezine taşınmasıyla gücünü giderek arttırmıştır³.

Yavuz Sultan Selim'in 1516'da Suriye ve 1517'de Mısır'ı almasıyla Doğu Akdeniz'e sâhib olan Osmanlılar, deniz kontrolünü ele geçirmek için güçlü bir donanma vücûda getirme zarûreti duydular⁴. Bu maksatla İstanbul'da tersâne inşâsına hız veren Selim I, tasarladığı Rodos seferinin hazırlıkları içinde iken hayâta gözlerini yummuş⁵, oğlu Kanûnî Sultan

* Dr. Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi.

¹ Anadolu Selçuklularının parçalanmasıyla ortaya çıkan Anadolu Beylikleri döneminde Türk denizciliği, Selçuklulara nisbetle daha faal ve ileri seviyede idi. Beylikler dönemi denizciliği hakkında toplu malûmât için bk. İ. H. Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti Teşkilatına Medhal*, Ankara 1970, s. 145-146. Osmanlılar, bilhassa Karasioğulları Beyliği (bk. İ. H. Uzunçarşılı, "Karasi-Oğulları", *İslâm Ansiklopedisi*, [IA] IV, İstanbul 1977, s. 331-335) ile Aydınoğulları Beyliği (bk. Himmet Akın, *Aydınoğulları Tarihi Hakkında Bir Araştırma*, Ankara 1968); Menteşe Beyliği (bk. Paul Wittek, *Menteşe Beyliği 13-15 inci Asırda Garbî Küçük Asya Tarihine Ait Tetkik, terc. O. Ş. Gökyay*, Ankara 1944) ve Karadeniz'deki Candaroğulları Beyliğinin (bk. Yaşar Yücel, *XIII-XV. Yüzyıllar Kuzey-Batı Anadolu Tarihi, Çoban-oğulları, Candaroğulları Beylikleri*, Ankara 1980) denizcilik bilgilerinden istifâde etmişlerdir. Bu konu ile alakalı olarak ayrıca bk. M. Fuad Köprülü, *Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri*, İstanbul 1981, s. 72-75.

² Gelibolu tersânesinin XVI-XVIII. yüzyıllar arasında, ihtiyaca göre faâl olduğu konusunda bk. İdris Bostan, *XVII. Asırda Tersâne-i Âmiri*, (Basılmamış doktora tezi), İstanbul 1985, s. 24-29.

³ Semavi Eyice, "İstanbul (Tarihi Eserler)", *IA*, V/2, İstanbul 1977, s. 1214/48; A.C. Hess, "The Evolution of the Ottoman Seaborne Empire in the Age of the Oceanic Discoveries 1453-1525", *American Historical Review*, LXXV/7. (December 1970), s. 1901.

⁴ Fernand Braudel, *The Mediterranean and the Mediterranean World in the Age of Philip II*, London 1976, I, 136.

⁵ Mehmed Şükrî, *Bahriyemizin Tarihçesi*, İstanbul 1328, s. 8.

Süleyman ise, babasının niyetini gerçekleştirme sadedinde, Rodos'u fethetmek sûretiyle işe başlamış; müteâkib senelerde ve uzun saltanatı sırasında birbirini izleyen zaferlerle Akdeniz'de Osmanlı hâkimiyetini kurma teşebbüslerinde bulunmuştur. Nitekim, 1522'de Rodos'un fethi, 1538'de Preveze zaferi ve 1551'de Trablusgarb'ın zabtı ile 1560'daki Cerbe başarısı, bu hâkimiyetin gerçekleşmesini sağlamıştır⁶.

XVI. asırda kemâl seviyesine ulaşan Osmanlı denizciliği, hiç şüphesiz bunu birçok sebeplere borçluydu. İlk devirlerin teknik imkânsızlıkları ve idârî acemilikleri artık geride kalmış, gemi teknolojisinin gelişmesi, ateşli silâhların lâyıkıyla kullanılması ve ehliyetli denizcilerin varlığı Osmanlı devletini bir deniz imparatorluğu haline getirmiştir⁷.

Galata Tersânesi Hakkında

Osmanlı tersânelerinin temelini Gelibolu ve Galata tersâneleri teşkil etmekteydi. Devletin donanması, bu tersânelerde inşâ, gerektiğinde tamir edilir ve kışın buralarda muhâfaza olunurdu. Bilhassa Galata tersânesi, en büyük gemi inşâ merkeziydi. Bu iki tersânedен başka Sinop, İznikmid, Süveys, Birecik, Basra, Rusçuk, Samsun ile Kefken tersânelerinde ve birçok gemi inşâ tezgâhında da gemi yapılıyordu⁸.

Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u fethinden sonra, bir müddet Kadırğa limanı tersâne olarak kullanılmış⁹, daha sonraları Haliç'in Aynalıkavak semtinde birkaç gözden ibâret olan ilk Galata tersânesi inşâ edilmişti¹⁰. Bu tersânenin müstemilâtı arasında sâdece bir mescid ve divanhâne bulunuyordu¹¹. Yeni tersânenin faaliyetlerini devam ettirebil-

⁶ Şerafettin Turan, "Rodos'un Zaptından Malta Muhasarasına", *Kanunî Armağanı*, Ankara 1970, s. 47-48; Braudel, *a.g.e.*, II, 967-987; C.H. Imber, *The Administration of the Ottoman Navy during the reign of Suleyman I, 1520-1566*, (Basılmamış doktora tezi), Cambridge 1970, s. 17-23; (Bu kısım, tezin basılmış şekli olan "The Navy of Süleyman The Magnificent", *Archivum Ottomanicum*, XV, Belgium 1980, s. 211-282'de yer almamaktadır.) Halil İnalcık, *The Ottoman Empire, The Classical Age 1300-1600*, London 1973, s. 35-37.

⁷ David Ayalon, "Memlükler ve Deniz Kuvvetleri", *Tarih Dergisi*, 25, İstanbul 1971, s. 40-41. Osmanlı İmparatorluğunun o devirlerdeki harb teknolojisi hakkında bâzı bilgiler için bk. Carlo M. Cipolla, *Guns, Sails and Empires: Technological Innovation and the Early Phases of European 1400-1700*, New York 1965, s. 90-103; Hess, *a.g.m.*, s. 1918-1919.

⁸ Bu tersane ve gemi inşâ tezgâhları hakkında toplu bilgi için bk. Bostan, *a.g.t.*, s. 4-50.

⁹ 866 (1642)'da Fatih Sultan Mehmed, Kadırğa limanını tamir ettirmişti (Oruc bin Âdil, *Tevârih-i Âl-i Osman*, neşr. F. Babinger, Hannover 1925, s. 74). Kadırğa limanının tersâne olarak kullanıldığı ve tersânesinde kadırgalar bulunduğu konusunda bk. Eyice, *İstanbul*, s. 1214/48.

¹⁰ İ. H. Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilâtı*, Ankara 1948, s. 396.

¹¹ Evliya Çelebi, *Seyahatnâme*, İstanbul 1314, I, 416.

mesi maksadıyla da İstanbul'a imparatorluğun kıyı bölgelerinden marangoz, gemici ve sanatkârlar getirilmişti¹².

XV. asrın sonlarına ait resimlerde, Galata surlarının yukarısında, Kasımpaşa koyu önünde demirli kadirgalarından başka, karada yapılmakta olan veya kalafatlanmış kadirgalar yer almakta, Haliç'te kadirga ve kalyonlar görülmektedir¹³.

II. Bayezid devrindeki birkaç ilâve istisnâ edilecek olursa¹⁴, Yavuz Sultan Selim'in saltanatına kadar tersânede büyük bir değişiklik yapılmamıştı. Karadaki galibiyetleri yanında, denizde de güçlü olmayı isteyen Selim I, vezir-i âzamı Piri Mehmed Paşa'nın gayretleriyle tersâne ve donanma işlerine ehemmiyet verdi¹⁵. 300 göz bulunması tasarlanan¹⁶ ve Galata'dan Kâğıdhâne deresine kadar olan yerde Câfer kapudan'ın¹⁷ nezâretinde başlayan tersâne inşâsı, 921 (1515)'de tamamlandı. Bu inşaatta her göz için 50.000 akçe tahsis edilerek 150 çekdiri yapılması emredilmişti¹⁸. Böylece Osmanlı imparatorluğunun yıkılışına kadar donanmanın inşâ ve idârî merkez üssü görevini yürütecek olan Galata (Haliç = İstanbul) tersânesi kurulmuş oldu.

Yavuz Sultan Selim devrinde başlayan bu faaliyet¹⁹, Kanûnî Sultan Süleyman'ın saltanatında da sürdü ve Rodos seferi hazırlıkları burada

¹² Hess, *a.g.m.*, s. 1901. Fatih aynı zamanda İtalya'dan da mimarlar getirterek 3000 tonluk gemi inşâ ettirmişti (Şükrî, *a.g.e.*, s. 6).

¹³ Semavi Eyice, "Tarihde Haliç", *İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Geoteknik Su ve Çevre Mühendisliği Sorunları Araştırma Grubu Sempozyumları, No. 1: Haliç Sempozyumu 10-11 Aralık 1975*, İstanbul 1975, s. 273.

¹⁴ Ali Haydar Alpagut, *Marmara'da Türkler*, İstanbul 1941, s. 108.

¹⁵ Tersânenin genişletilmesiyle alâkalı olarak Padişah ile Piri Paşa arasında geçen konuşma için bk. Hammer, *Devlet-i Osmâniye Tarihi*, (terc. Mehmed Atâ), İstanbul 1330, IV, 151-152.

¹⁶ Yavuz Sultan Selim, tersâneyi 300 göz yapmak istediğini İbn-i Kemâl'e açmıştır (Lütfî Paşa, *Âsafnâme*, İstanbul 1326, s. 21). Âli ise, tersâne gözlerinin 500 olarak plânlandığını yazmaktadır (*Künhü'l-ahbâr*, İÜK. TY. 5959, vr. 185a). Nitekim 1515 senesinde Yavuz'un 400 gemilik bir donanma vücûda getirdiği haberleri Memlûk Devleti tarafından korkuyla takib edilmiştir (Hess, *a.g.m.*, s. 1909).

¹⁷ Câfer kapudan'ın kısaca hayatı ve tersâne hizmeti için bk. Râmiz Paşa-zâde Mehmed İzzet, *Harita-i Kapudânân-ı Deryâ*, İstanbul 1285, s. 25.

¹⁸ M. C. Şehâbeddin Tekindağ, "İstanbul (Türk Devri 1453-1520 yılları)", *IA*, V/2, İstanbul 1977, s. 1204; aynı müellif, "Haliç Tersanesinde İnşa Edilen İlk Osmanlı Donanması ve Câfer Kapudan'ın arzısı", *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, II/7, İstanbul 1968, s. 66-70.

¹⁹ Yavuz, Rodos'un fethi için giriştiği hazırlıkları büyük bir gizlilik içinde sürdürmüş, bir kadirganın izinsiz denize indirildiğini gördüğü zaman kızgınlığından kapudan Câfer'in idamını emrederek vezirleri azarlamış ve sadriâzam Piri Mehmed Paşa tarafından güçlkle teskin edilebilmişti (Hoca Sadeddin Efendi, *Tâcü't-tevârih*, İstanbul 1279, II, 389).

tamamlandı²⁰. Rodos'un fetih tarihi olan 1522'de Galata tersânesinde 114²¹, 1534'de 92²² ve 1557'de 123²³ göz bulunuyordu. Tersânede gemi yapılan gözlerden başka divanhâne, mühimmâtın muhâfaza edildiği mahzenler, anbarlar, tersâne zindanı, mescid, tersâne bahçesi vs. binalar vardı.

933-934 (1527-1528) Galata Tersânesi Muhâsbesi

1515'den itibaren tersâne faaliyetlerinin Gelibolu'dan İstanbul'a intikaliyle merkezî üs hâline gelen Galata tersânesinin gelişmesini ve bünyesindeki gemi inşâ faaliyetlerinin inkişâfını tesbit edebilmek, bu teşkilâta ait mevcûd muhâsabe defterleriyle mümkün olmaktadır.

Osmanlı İmparatorluğunda merkezî devlet idâresine ait bütçeler yanında, eyâletlerin ve devletin diğer müesseselerinin de bütçeleri olduğu bilinmektedir²⁴.

Galata tersânesinin devletin idârî, askerî ve ictimâî bünyesindeki yeri ve önemi nisbetinde, tersâne bütçelerinin de, devletin merkezî bütçelerine yansması tabiidir. Bütün bütçeler gibi²⁵, ait oldukları süre içinde tahsil edilen gelirleri ve yapılan masrafları kaydeden tersâne bütçeleri, tersâne bünyesindeki faaliyetler konusunda birçok bilgi ihtiva etmektedir.

²⁰ 1522'deki Rodos seferinde Osmanlı donanmasının 300-700 gemi arasında olduğu gözönüne alınacak olursa, tersânelerdeki faaliyetin büyüklüğü hakkında bir fikir edinmek mümkündür. Bu sefer esnâsındaki Osmanlı deniz gücü hakkında geniş bilgi için bk. Turan, *a.g.m.*, s. 57-58.

²¹ Imber, *a.g.m.*, s. 239.

²² Albert H. Lybyer, *The Government of the Ottoman Empire in the Time of Suleiman the Magnificent*, Cambridge 1913, s. 255.

²³ Imber, *a.g.m.*, s. 239. Uzunçarşılı, Kanunî devrinde Galata tersânesindeki gözlerin sayısını 200 olarak kaydeder (*Merkez-Bahriye*, s. 397).

²⁴ Osmanlı İmparatorluğunda bütçelerin husûsiyetleri, hazırlanışı ve ihtiva ettikleri konular hakkında geniş bilgi için bk. Ömer Lütfi Barkan, "Osmanlı İmparatorluğu 'Bütçe'lerine Dair Notlar", *İktisat Fakültesi Mecmuası [İFM]*, XV/1-4, İstanbul 1955, s. 238-250. Barkan, Merkezî devlet bütçelerinden bázılarını *İktisat Fakültesi Mecmuası*'nda neşretmiştir. Bibliyografya için bk. Halil Sahillioğlu, "Ömer Lütfi Barkan", *İFM*, 41/1-4, İstanbul 1984, s. 26. Eyâletlerden ise sâdece Mısır (S. Shaw, *The Budget of Ottoman Egypt, 1005-1006/1596-1597*, Mouton -The Hague-Paris- 1968) ve Kıbrıs'a (H. Sahillioğlu, "Osmanlı İdaresinde Kıbrıs'ın İlk Yılı Bütçesi", *Belgeler*, IV/7-8, Ankara 1969, s. 1-33) ait olanları ilim âlemine sunulmuştur.

²⁵ Osmanlı Bütçeleri, klâsik bütçe anlayışından farklı olarak geleceğe ait bir taslak değil, geçmiş gelir-giderlerin hesabını yansıtmaktadır. Bütçelerin bu husûsiyetleri konusunda bk. Barkan, *Osmanlı Bütçelerine Dair*, s. 241-242.

933-4 (1527-8) yılına ait tersâne muhâsebe defterinin önemi, aynı sene için bir merkezî-devlet bütçesinin neşredilmiş²⁶ olması yanında şimdiye kadar Galata tersânesi için tesbit edebildiğimiz ilk bütçe oluşundan kaynaklanmaktadır. Söz konusu defter, Başbakanlık Arşivi, İbnülemin Tasnifi, Bahriye kısmı nr. 140'da kayıtlı olup, 12 × 34 cm eb'adında ve 4-14. sayfeler arasında yer almaktadır. Bu defterle birlikte bir seri teşkil eden dört defter daha vardır ki, makalede bunlar bir mukayese imkânı için ana konularıyla tablolar halinde belirtilecektir²⁷.

Burada ele aldığımız bütçe, 12 Rebî'ülâhır 933-12 Rebî'ül-âhır 934 (16 Ocak 1527-5 Ocak 1528) tarihleri arasındaki tersâne muhâsesini ihtiva etmektedir. Bütçenin tanzim edildiği bu tarihte kimin kapudân-ı deryâ olduğu muhâsebe defterinde kaydedilmediği gibi, tarihlerimizde de bu husûs açıkça ifâde edilmemiştir. Defterin giriş kısmından anlaşıldığına göre, bütçeyi Galata harc-ı hassa emini Ali düzenlemiş ve Dergâh-ı âlî kâtiblerinden Muhyiddin adlı bir kâtip yazmıştır.

933-4 (1527-8) senesi, Osmanlı imparatorluğu için bir sulh senesidir. 1522'de Rodos'un fethinden sonra herhangi bir deniz seferi olmamış, 1526'da Mohaç zaferiyle Macaristan fethedilmiş, 1527'de ise, sadrîazam İbrahim Paşa'nın Anadolu'daki bâzı isyân hareketlerini bastırma teşebbüsünden başka zikre değer bir olay meydana gelmemiştir²⁸.

Bütçenin Tahlili

Tersâne bütçesi de, diğer bütçelerin karakteristik husûsiyetlerinden olan Gelirler (Asl-ı mâl), Giderler (Vuza'a min zâlîke) ve Kalan (el-Bâkî) gibi üç ana bölüme ayrılır.

Gelirler (Asl-ı mâl): 933-934 (1527-1528) yılında 1.662.377 akçeden oluşan tersâne gelirleri üç ayrı kaynaktan temin edilmekteydi.

I. Hazîne-i Âmire'den (An Hızâne-i Âmire): Bu sene Hazîne-i Âmire'den tersâne masrafları için 16 ayrı tarihte 1.518.200 akçe ödenmiştir.

²⁶ Ömer Lütfi Barkan, "H. 933-934 (M. 1527-1528) Mali yılına ait bir bütçe örneği", *İFM*, XV/1-4, İstanbul 1955, s. 251-329.

²⁷ 933-937 (1527-1531) senelerine âid beş defter tarih sırasıyla şunlardır:

1. 12 R 933-12 R 934(16 I 1527- 5 I 1528), BA, İE-Bah. nr. 140, s. 4-14.
2. 12 R 934-12 R 935(5 I 1528-24 I 1529), BA, İE-Bah. nr. 140, s. 18-29.
3. 12 R 935-12 R 936(24 I 1529-14 XII 1529), BA, İE-Bah. nr. 2, s. 2-13.
4. 12 R 936-12 R 937(14 XII 1529- 3 XII 1530), BA, KK. 5637, s. 2-14.
5. 12 R 937-29 Z 937(3 XII 1530-13 VIII 1531), BA, KK. 5637, s. 16-28.

²⁸ İsmail Hami Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, İstanbul 1971, II, 75-126. Ayrıca bk. Barkan, *933-934 Bütçesi*, s. 253-254.

II. Çeşidli gelirlerden (An emvâl-i müteferrika): Hassa gemilerden bazılarıyla yapılan nakliyeden elde edilen gelirlerden oluşuyordu. Bu yıl, dört gemi reisinin ağribâr gemileriyle 22.444 akçe temin edilmiştir.

III. Satılan malzemelerden (Ani'l-mebî'ât): Eski ve işe yaramaz hâle gelen gemi, top vs. mühimmâtın satılmasıyla tersâne hazinesine 121.733 akçe gelir sağlanmıştır. Satılan gemi çeşitleri arasında mavna ve barça zikredilebilir (metin IIB).

Tersâne bütçesi gelirlerinin yaklaşık % 91'ini hazîne, % 1'ini emvâl-i müteferrika ve % 7'sini satılan eski gemi ve mühimmât teşkil etmekteydi.

Giderler: Bu defterde, 1.658.667 akçe tutarındaki tersâne giderleri²⁹ iki ana kısımda ele alınmıştır. I. Vuzı'a min zâlike II. Minha'l-bâkî.

I. Vuzı'a min zâlike: Bu başlık altında tersâne sanatkârlarına ödenen maaş "mevâcibât" ile "ihrâcât", tersâne için lüzûmlu mühimmâtın satın alınması "mübâyaât" ve gemi inşâsıyla tamir işlerinde çalışan san'atkârlara ödenen ücret "icârât" yer almaktaydı.

A) Mevâcibât: Bu bahiste tersânede görevli sanatkârların kendi sanat grupları altında adı, memleketi, yevmiyesi³⁰ ve çalıştığı süre zarfında aldığı toplam meblağ yekûn olarak belirtilmiştir. Bütçenin yekûn faslında yapılan işlemler hakkında ise, şu bilgileri verebiliriz.

Neferen: O sanat grubunda görevli ve metinde adı yazılı kişilerin toplam sayısını vermektedir.

Fî yevm: Maaşı herhangi farklı bir işleme tâbi olmayanlarla yalnız "ziyâde" alanların yevmiyesi³¹ toplanarak hesâb edilmiş, o yıl içinde ölenler ve bâzı sebeplerle maaşı kesilenler, göreve sonradan başlayanlar dâhil edilmemiştir. Bir işleme tâbi tutulanlar arasında yevmiye toplamına yalnız "ziyâde" alanların ilâve edilmesinin sebebi, onların senenin tamâmında mevcûd bulunmalarındır. Buna bir misâl verecek olursak 7 kişilik makaracı grubundan o sene zarfında ölen İlyas (İpek) ile onun yerine "ber-mûceb-i berât-ı hümayûn" göreve başlayan Şa'ban [bin] İsa, hesâb dışı

²⁹ Barkan'ın neşrettiği aynı seneye ait merkezî-devlet bütçesinde Galata harc-ı hassa masraflarına ayrılan miktar, 1.051.212 akçedir (Barkan, 933-934 Bütçesi, s. 288). 1524-1525 senesinin Osmanlı Bütçesinde ise, Tersâne giderlerine 2.221.350 akçe tahsis edilmiştir (Halil Sahillioğlu, "1524-1525 Osmanlı Bütçesi", İFM, 41/1-4, İstanbul 1984, s. 442).

³⁰ Tersâne Halkı da denilen bu sanat gruplarına yeni katılanlar, yevmiyesi arttırılanlar ve maaşı kesilenler ile ölenler orijinal metinde isimlerinin üzerinde kaydedildiği halde, buradaki neşirde dipnot olarak gösterilmiştir.

³¹ Eski yevmiyeye zam olarak verilen "ziyâde", ü yevm" toplamına dâhil değildir. Maaşa yapılan zamdan doğan fark, "el-müşâhere" olarak hesâb edilmektedir.

bırakılacak olursa “ziyâde” alanlarla birlikte geri kalan 5 kişinin yevmiyesinin 13 akçe olduğunu görürüz.

Fî sene cüz müsterika: 354 günün “fî yevm” ile çarpılması sonucu elde edilmektedir.

el-Müşâhere: Sanatkârlardan ölüm, yevmiye artırım, maaş kesilmesi ve ilk işe başlama gibi, senenin tamâmında mevcûd olmayanlar için mevâcib senelik belirtilmiyordu. Bunlar için “el-müşâhere” adı altında hak ettikleri mevâcib hesâb ediliyor ve sonra “fî sene” ile toplanıyordu. Buna neccâr grubunu misâl verebiliriz³². Nitekim, neccar Hamza [bin] Abdullah 1 akçe, Hasan (İlbasan) ile Alagöz (Yenişehir)’e yarımşar akçe ilâve yapılmış ve o tarihten itibaren yıl sonuna kadar bu ilâveler hesâb edilerek müşâhere adıyla kaydedilmiştir. Bu müşâhereler defterde yazıldığı üzere toplandığında (172 + 131 + 44 = 347) yekûn hânesindeki “el-müşâhere” ile aynı sonucu vermiştir.

Kalafatçı, neccar, pâru-tırâş, makaracı, kumbaracı, haddâd, üstüpücü, meremmetçi ve erre-keş’den oluşan sanat gruplarındaki bütün sanatkârların müslüman oluşu dikkat çekicidir ve büyük çoğunluğu Rumeli’den gelmiştir. Meselâ, kalafatçıyân zümresinde mevcûd 39 kişinin 31’i Rumeli, 5’i Anadolu tarafındandır. Üç kişinin ise memleketi belirtilmemiştir.

Galata tersânesinin daimî maaşlı personeli olduğu anlaşılan bu sanatkârlara ödenen yevmiye, herkesin kendi sanatındaki ihtisas ve kabiliyetine göre tesbit ediliyor ve ihtiyaç hâlinde arttırılıyordu. Bu sebeple yevmiyelerde bazı farklılıkların olması tabiidir³³.

Erre-keşân gurubu hâriç, diğer bütün gruplar 1 Rebi’ülâhır 933-gâyet-i Rebi’ülâhır 934 tarihleri arasında istihkakları olan mevâcibi almışlardır. Erre-keş’ler diğerlerinden farklı olarak acemi oğlanlarından (gilmân-ı acemi) teşekkül ettiğinden yevmiyeleri de diğerlerine nisbetle düşüktü. Acemi oğlanlarının çeşitli sanat kollarında çalıştırıldığı bilinmektedir³⁴. 11 ay süreyle tersâne bıçkıcı olarak görev yapan acemi oğlanları, askerî bir teşkilâta bağlı olarak ve ihtiyaç hâlinde tersâneye sevk edildiklerinden müteâkib senelere ait tersâne bütçelerinde görülmemektedir. Acemi oğlanları arasında yalnız iki kişi 2’şer akçe, diğerleri 1,5 akçe yevmiye almaktadırlar.

³² Bk. bütçe metni, not 63-66.

³³ Bu ve benzeri bazı tafsilât, diğer bütçelerdeki bilgilerle birlikte, tablolar halinde gösterilecektir.

³⁴ Bu konu ile alakalı geniş bilgi için bk. Ömer L. Barkan, *Süleymaniye Camii ve İmareti İnşaatı (1550-1557)*, Ankara 1972, I, 108-131.

Ödenen “mevâcibât” arasında sanatkârlardan ayrı olarak, 35 akçe yevmiyeli gemi reis ve azabları kethudâsı, 27 akçe yevmiyeli “ihrâcât-ı hassa” kâtibi, 12 akçe (sonraları 15 akçe) yevmiyeli mahzenci başı, 8 akçe yevmiyeli “icârât” kâtibi ile 3 akçe yevmiyeli malzeme tartıcısının “vezzân” mevâcibleri de vardı.

B) İhrâcât: 702.443 akçe tutarındaki “ihrâcât” faslında çeşitli mühimmât ve malzemenin satın alınması (mübâyaât) bahis mevzuu olduğu kadar, gemi inşâsında ve sâir hizmetlerde çalışan sanatkârlara ödenen ücretler (icârât) de yer alıyordu.

“Mübâyaât” başlığı altında gemi inşâ ve techîzinde kullanılan kereste ve çivi çeşitleri, kendir teli, tafta, çuka, kösele, balmumu, çeşitli yağlar, kömür, kurşun, fânus, yelken iğnesi, lenger, çapa, zincir, bıçkı, varil ve benzeri malzemeler yanında peksimed gibi yiyecek maddesi de bulunuyordu.

Ücretler bahsinde ise, fânus yapıcısı, mumcu, nakkaş, demirci, çilingir, eğeci, bıçkıcı, makaracı, üstüpücü, marangoz, kalafatçı, burgucu gibi san'atkârlar ile hammal, deveci ve arabacı gibi nakliye işlerinde çalışanlar belirtiliyordu.

II. Giderlerin ikinci kısmını teşkil eden “minhâl'l-bâkî” faslında, donanma ve gemiler için ihtiyâc olan malzemelerin satın alınması ile donanmadaki kürekçi ve alatçılara ödenen maaş yer alıyordu.

Kalan (Nasse'l-bâkî): Tersane için yapılan masraflardan sonra 3710 akçe Hazineye kalmıştır.

933-934 (1527-1528) Tersâne Muhâsebe Defterinin diğerleri ile mukayesesi

933-937 (1527-1531) seneleri arasında çeşitli masraflara sarfedilmek üzere Galata tersânesine tahsis edilen gelirler, bu seneler arasında büyük farklılık göstermemektedir. Hemen hepsinde gelirlerin tamamına yakın kısmı Hazîne-i Âmire'den ödenmektedir.

Tablo I: 1527-1531 Seneleri arasında Tersâne Gelirleri³⁵

ASL-I MÂL (GELİRLER)	1527	1528	1529	1530	1531
1- An bakıyye-i muhâsebe-i mâziye	1.662.377	1.524.979	1.249.180,5	1.843.726,5	1.457.988,5
2- An Hızâne-i Âmire	—	3.710	323.030,5	340.501,5	352.943,5
3- An emvâl-i müteferrika	1.518.200	1.402.648	816.564	1.477.750	1.040.000
4- Ani'l-mebi'ât	22.444	33.561	8.266	6.800	—
	121.733	85.060	101.320	18.675	65.045

³⁵ Bk. not 27'de göst yerler.

Giderler de, gelirlere muvâzî olarak gerçekleştirilmiş, malzemelere ödenen paralar ile, sanatkâr ve diğer ücretlilere verilen maaşlar, bütçe içinde büyük yekûnler teşkil etmiştir.

Tablo II: 1527-1531 Seneleri arasında Tersâne Giderleri ³⁶

	1527	1528	1529	1530	1531
I- Vuzi'a min zâlike	839.372	603.138,5	684.000,5	1.394.024	1.002.556,5 ³⁷
A. Mevâcibât	136.929	125.301,5	133.992,5	215.508	145.214,5
B. İhrâcât	702.443	477.837	550.008	1.178.516	858.342
a) Mübâyaât ³⁸	351.863	262.943	258.939	479.839	556.862
b) İcârât	349.790	214.894	291.069	698.677	301.480
II- Minha'l-bâki	819.295	598.810	224.678,5	96.758,5	319.224,5

1530 senesi, gemi inşasının o sene artmış olması sebebiyle muhâsebesi bakımından diğerlerinden ayrılmaktadır.

Galata tersâne muhâsebesinde borç hânesinin olmayıp, bir miktar paranın gelecek seneye intikali ise, ihtiyaçların rahatlıkla karşılandığını göstermektedir.

Tablo III: 1527-1531 Seneleri arasında Tersâne Gelir-Gider Toplamı ³⁹

	1527	1528	1529	1530	1531
Gelirler	1.662.377	1.524.979	1.249.180,5	1.843.726	1.457.988,5
Giderler	1.658.667	1.201.948,5	908.679	1.490.782,5	1.321.781 ⁴⁰
Kalan	3.710	323.030,5	340.501,5	352.943,5	135.207,5

Bu defterlerin "mevâcibât" kısmında kaydedilenler, Tersâne Halkını teşkil etmeleri hasebiyle XVI. asrın başlarındaki mevcûdu ve ödenen maaşları göstermeleri bakımından önem taşımaktadırlar. 1527 senesinde bıçkıcı olarak çalışan acemi oğlanları istisna edilirse -ki bunlar sonraki senelerde mevcûd değildir- mevcûdu en fazla olan kalafatçılardır. Ancak, yevmiyesi 23 akçe olan neccarbaşı hâriç bırakıldığında, yevmiye olarak da, meremmetcilerin birinci sırada yer aldıkları görülür. Tersâne Halkı, kadrolu olmaları sebebiyle, 354 gün üzerinden maaş almaktadırlar. Sadece acemi oğlanlarından teşekkül eden erre-keş'ler 11 ay çalışmışlardır.

³⁶ Göst. yer.

³⁷ Bu rakamın doğru şekli 1.003.556,5 olmalıdır.

³⁸ "Mübâyaât" ve "harc maa mübâyaât"ın toplamı olan bu rakamın doğru şekli 352.663 olmalıdır.

³⁹ Bk. not 27'de göst. yerler.

⁴⁰ Giderler arasında yer alan ve 1.002.556,5 olarak kaydedilen "Vuzi'a min zâlike"nin doğrusunun 1.003.556,5 olması sebebiyle, bu rakamın da doğru şeklinin 1.322.781 olması gerekmektedir. Ayrıca bk. not 37.

Tablo IV: 1527 Senesinde Tersâne Halkının Mevcûd ve Maaşları ⁴¹

	nefer	yevmiye	senelik (354 gün)	müşâhere	yekûn	asgarî ücret	âzamî ücret
kalafatçı	39	81,5	28.851	3.023	31.874	2	6
neccâr	11	65	23.010	347	23.357	2	23
pârû-tırâş	13	33,5	11.859	948	12.807	1	6
makaracı	7	13	4.602	1.555	6.157	1,5	5,5
kumbaracı	4	6	2.124	—	2.124	1	2
haddâd	7	18	6.372	264	6.636	1,5	5
üstüpücü	3	9	3.185	—	3.186	1,5	5,5
meremmetci	3	28	9.912	—	9.912	7,5	11
erre-keş	25	31	10.059	1.219	11.278	1,5	2

1528 senesinde Tersâne Halkının mevcûd ve ücretlerinde az da olsa bir değişme olduğu görülmektedir. Sanatkârlardan kalafatçılar 9, makaracı ve haddadlar 1'er kişi azalırken, pârû-tırâşlar 2 kişi artmıştır.

Tablo V: 1528 Senesinde Tersâne Halkının Mevcûd ve Maaşları ⁴²

	nefer	yevmiye	senelik (354 gün)	müşâhere	yekûn	asgarî ücret	âzamî ücret
kalafatçı	30	30	10.620	15.886,5	26.506,5	1	6
neccâr	11	60	21.240	2.694,5	23.934,5	2,5	23
pârû-tırâş	15	35,5	12.567	1.628	14.195	1	6
makaracı	6	18,5	6.549	44	6.593	1,5	5,5
kumbaracı	4	6	2.124	—	2.124	1	2
haddâd	6	18	6.372	44	6.416	1,5	5
üstüpücü	3	9	3.184	—	3.184	1,5	5,5
meremmetci	3	28	9.912	265,5	10.177,5	7,5	11

1529 senesinde de meydana gelen önemli bir değişiklik yoktur. Tersâne Halkının mevcûdündaki birkaç kişilik artış ile bâzı yevmiyelerin yükseldiği görülmektedir.

⁴¹ Sadece bu sene, acemioglularından teşekkül eden erre-keş'ler 11 ay çalışmıştır. BA. İE-Bah. nr. 140, s. 5-9.

⁴² BA. İE-Bah. nr. 140, s. 19-22.

Tablo VI: 1529 Senesinde Tersâne Halkının Mevcûd ve Maaşları⁴³

	nefer	yevmiye	senelik (354 gün)	müşâhere	yekûn	asgari ücret	âzamî ücret
kalafatçı	38	52	18.408	12.310	30.718	1	6
neccâr	11	60	21.240	3.541	24.781	2,5	23
pârû-tırâş	14	33	11.682	2.654	14.336	1,5	6
makaracı	6	19	6.726	—	6.726	1,5	5,5
kumbaracı	4	8	2.832	—	2.832	1,5	2,5
haddâd	7	16	5.664	1.202,5	6.866,5	1,5	5
üstüpücü	3	9	3.186	44	3.230	1,5	5,5
meremmetci	3	29	10.266	—	10.266	8,5	11

1530 senesinde, önceki senelere nisbetle gemi inşâsının arttırılması ve 24 kadirga inşâsı gibi küçümsenmeyecek bir faaliyete girişilmesi, mevcûd Tersâne halkına bazı ilâveler yapılmasını gerektirmiş, maaşları gümrük gelirlerinden ödenmek üzere kalafatçı, neccâr, pârû-tırâş, kumbaracı, haddâd ve üstüpücûden müteşekkil 46 kişi ilâve edilmiştir. Yevmiyeleri, diğerlerine nisbetle daha yüksek olan bu sanatkârlar sadece 9 aylık maaş almışlardır.

Tablo VII: 1530 Senesinde Tersâne Halkının Mevcûd ve Maaşları⁴⁴

	nefer	yevmiye	senelik (354 gün)	müşâhere	yekûn	asgari ücret	âzamî ücret
kalafatçı	40	92,5	32.745	2.055	34.800	1	6
neccâr	11	74	26.196	88,5	26.284	2,5	23
pârû-tırâş	14	43	15.222	133,5	15.355,5	1,5	6
makaracı	6	19	6.726	133	6.859	1,5	5,5
kumbaracı	4	8	2.832	—	2.832	1,5	2,5
haddâd	6	20	7.080	88,5	7.168,5	2	5
üstüpücü	3	9,5	3.363	—	3.363	1,5	5,5
meremmetci	5	18	6.372	1.762	8.134	2	11

⁴³ BA. İE-Bah. nr. 2, s. 3-7.⁴⁴ BA. KK.nr. 5637, s. 3-6.

Tablo VII/1: 1530 Senesinde Tersâne Halkına İlâve Olunan Sanatkârların Mevcûd ve Maaşları ⁴⁵

	nefer	yevmiye	9 aylık (265,5 gün)	müşâhere	yekûn	asgarî ücret	âzamî ücret
kalafatçı	13	77	20.443,5	—	20.443,5	4	8
neccâr	11	74	19.647	44	19.691	3,5	10
pârû-tırâş	5	25,5	6.770	—	6.770	4	8
kumbaracı	2	12	3.186	—	3.186	2	5
haddâd	9	47	12.478	—	12.478	2,5	10
üstüpücü	6	35	9.292,5	—	9.292,5	4,5	7

1531 senesinde de Tersâne Halkının mevcûdu, maaşları gümrük gelirlerinden tahsisli ilâve sanatkârlarla birlikte devam etmiş, maaş süreleri 177 gün hesabıyla 6 ay üzerinden ödenmiştir.

Tablo VIII: 1531 Senesinde Tersâne Halkının Mevcûd ve Maaşları ⁴⁶

	nefer	yevmiye	6 aylık (177 gün)	müşâhere	yekûn	asgarî ücret	âzamî ücret
kalafatçı	38	103	18.231	107	18.338	1	6
neccâr	11	74,5	13.186,5	174	13.360,5	2,5	23
pârû-tırâş	14	43,5	7.699,5	44	7.743,5	1,5	6
makaracı	6	19,5	3.451	—	3.451	1,5	5,5
kumbaracı	4	8	1.416	—	1.416	1,5	2,5
haddâd	6	20	3.540	44	3.584	2	5
üstüpücü	3	9,5	1.681	—	1.681	1,5	5
meremmetci	5	32	5.664	—	5.664	2	10,5

Tablo VIII/1: 1531 Senesinde Tersâne Halkına İlâve Olunan Sanatkârların Mevcûd ve Maaşları ⁴⁷

	nefer	yevmiye	6 aylık	müşâhere	yekûn	asgarî ücret	âzamî ücret
kalafatçı	13	77	13.629	—	13.629	4	8
neccâr	11	68,5	12.124,5	60	12.184,5	1	10
pârû-tırâş	5	25	4.425	—	4.425	4	8
kumbaracı	2	12	2.124	—	2.124	2	10
haddâd	9	47	8.319	—	8.319	2,5	10
üstüpücü	6	35	6.195	—	6.195	4,5	7

⁴⁵ BA. KK.nr. 5637, s. 6-7.

⁴⁶ BA. KK.nr. 5637, s. 17-19.

⁴⁷ BA. KK.nr. 5637, s. 19-21.

1527-1531 arasında Tersâne Halkının mevcûduna gelince; 1527'deki acemi oğlanları ile 1530-1531'deki ilâveler hâriç 84-87 kişi arasında değişen sanatkâr gruplarına, ihtiyaç hâlinde ilâveler yapılmış ve bu da Tersâne Halkının mevcûdunu giderek arttırmıştır.

Tablo IX: 1527-1531 Seneleri Arasındaki Tersâne Halkının Mevcûdu⁴⁸

	1527	1528	1529	1530		1531	
kalafatçı	39	36	38	40	13	38	13
neccâr	11	11	11	11	11	11	11
pârû-tırâş	13	15	14	14	5	14	5
makaracı	7	6	6	6	—	6	—
kumbaracı	4	4	4	4	2	4	2
haddâd	7	6	7	6	9	6	9
üstüpücü	3	3	3	3	6	3	6
meremmetçi	3	3	3	5	—	5	—
erre-keş (acemi oğlanı)	25						
T O P L A M:	112	84	86	135		133	

Galata tersânesine ait muhâsebe defterlerinden anlaşıldığına göre 933-937 (1527-1531) arasında Galata tersânesinde her sene gemi inşâ faaliyetleri devam etmiştir. Bu süre zarfında en fazla gemi inşâsı 936-937 (1530) senesinde gerçekleştirilmiş, 24 kadirga yeniden yapılmış, 8 kadirga da tamir edilmiştir. 5 sene zarfında inşâ edilen kadirga sayısı 44, tamir edilen ise 32 tanedir. 933-936 (1527-1530) arasında her sene sadece birer taş gemisi inşâ edilmiş, mevcûdları 10-12 arasında değişen top gemilerinin tamiri de düzenli olarak yapılmıştır. Ancak, baştardalarda yeniden inşâ görülmediği gibi, 933-934 (1527-1528)'de tamir edilenler de 8 tanedir.

Galata muhâsebe defterlerinde inşâ ve tamir edilen gemilerin kaydedilmesi, bize o dönemde kullanılan gemi çeşitlerini de göstermektedir. Bunlar arasında baştarda, kadirga, barça, ağribar, kalite, taş ve top gemileri ile kayık bulunmaktadır.

⁴⁸ Bk. not 41-47 arasında göst. yerler.

Tablo X: 1527-1531 Seneleri Arasında Galata Tersânesinde Gemi İnşası⁴⁹

sene	gemi çeşidleri															
	başarda		kadirga		barça		ağribar		kalite		taş gem.		top gem.		kayık	
	İ	T	İ	T	İ	T	İ	T	İ	T	İ	T	İ	T	İ	T
1527	-	8	9	10	-	8	1	-	-	-	1	-	-	10	1	7
1528	-	-	-	1	-	3	1	1	-	-	1	-	-	11	2	14
1529	-	-	11	2	-	2	-	-	-	-	1	-	-	12	3	4
1530	-	-	24	8	-	-	-	-	-	-	1	-	-	11	2	7
1531	-	-	-	11	-	-	-	-	-	3	-	-	-	10	3	3

(Not: İ: İnşa, T: Tamir edilen gemi sayılarını göstermektedir.)

933-934 (1527-1528)

TARİHLİ GALATA TERSÂNESİ MUHÂSEBESİNİN METNİ

[s. 4] Muhâsebe-i ihrâcât-ı hâssa-i mahrûse-i Galata an 12 Rebî'ülâhır sene 933 ilâ 12 Rebî'ülâhır sene 934 be-ma'rifet-i kemîne Ali emîn-i ihrâcât-ı hâssa-i mahrûse-i mezbûre ve Muhyiddin el-kâtib an cânib-i dergâh-ı âlî.

ASL-I MÂL fi sene-i kâmile

1.662.377

I— An hızzâne-i âmire bi'd-defeât

1.518.200

Def'a fi:

A- 8 Cemâziyelevvel sene 933	50.000
B- 16 minhu sene 933	300.000
C- 8 Cemâziyelâhır sene 933	54.450
D- 5 Receb sene 933 be-cihet-i karz berâ-yı mevâcib-i rüesâ ve azebân-ı Galata	50.000
E- 20 Receb sene 933	80.000
be-cihet-i harc-ı keştihâ	50.000
be-cihet-i harc-ı peksimed	
berâ-yı donanma	30.000
F- 12 Şa'ban sene 933	100.000
G- 18 Şa'ban sene 933	50.000
H- 27 Şa'ban sene 933	50.000

⁴⁹ BA. İE-Bah. nr. 140, s. 12-13, 26-28; İE-Bah. nr. 2, s. 7-8; BA. KK.nr. 5637, s. 11-12, 24-25.

کتابخانه و کتابخانه‌ها که در این اداره دولتی
و کتابخانه‌ها که در این اداره دولتی
و کتابخانه‌ها که در این اداره دولتی

کتابخانه

کتابخانه دولتی و دولتی
کتابخانه دولتی و دولتی
کتابخانه دولتی و دولتی

کتابخانه دولتی و دولتی

کتابخانه دولتی و دولتی

کتابخانه دولتی و دولتی
کتابخانه دولتی و دولتی
کتابخانه دولتی و دولتی

کتابخانه دولتی و دولتی
کتابخانه دولتی و دولتی
کتابخانه دولتی و دولتی

کتابخانه دولتی و دولتی
کتابخانه دولتی و دولتی
کتابخانه دولتی و دولتی

I - 21	Şevval sene 933	120.000
İ - 4	Zilhicce sene 933	50.000
J - 3	Muharrem sene 934	50.000
K - 16	Muharrem sene-i minhu	105.000
	nakdiye	50.000
	hasene-i sultâniye 1000 sikke fi	55
L - 16	Safer sene 934	[218.000]
	nakdiye	50.000
	hasene-i efrenkiye 3000 sikke fi	56
M - 13	Rebî'ülâhır sene 934	[98.750]
	nakdiye	30.000
	hasene-i sultâniye 1250 sikke fi	55
N - 7	Şevval sene 933 be-cihet-i bahâ-i peksimed berâ-yı kal'a-i Rodos	42.000
O - 3	Zilhicce sene 933 berâ-yı bahâ-i kirpas-ı bâdbânî	100.000

II— An emvâl-i müteferrika maa bahâ-i mebî'ât **144.177**

A - An mahsûl-i fâide-i keşihâ-i mezkûrîn	22.444
a. an mahsûl-i keşti-i ağribâr-ı hassa der dest-i Seydi Ahmed Reis fi 2 tarik	10.070
b. an mahsûl-i keşti-i ağribâr-ı hassa be- dest-i Muhyiddin er-Reis an 2 tarik	8.400
c. an mahsûl-i keşti-i ağribâr-ı mudanya der dest-i Muhyiddin Zerd er-Reis an 5 tarik	2.174
d. an mahsûl-i keşti-ağribâr-ı mudanya der dest-i Hüsam Reis an 3 tarik	1.800
B - An'il-mebî'ât	121.733
a. an bahâ-i tophâ-i köhne-i küçük 105 kıt'a an mahzen-i hassa dâde	2.978
b. an bahâ-i mavnahâ-i köhne ki der za- man-ı Pîri Çelebi ⁵⁰ emîn-i sâbık-ı Ga- lata fûruhte şudend 9 kıt'a	65.000

⁵⁰ Bu defterin tanzim edildiği tarihte Galata harc-ı hassa emini olan Ali'den önce, Pîri Çelebi'nin emin olduğu anlaşılmaktadır. Pîri Çelebi'nin 1524-1525'de de aynı vazifede bulunduğu konusunda bk. Sahillioğlu, 1524-1525 Osmanlı Bütçesi, s. 442.

c. an bahâ-i barça-i hassa ki Lütü Ağa be-Deryâ-yı Sefid girifte ve firistâ- de şüde bûd be-dest-i Tomazi frenk tacir der Galata	50.000
d. an bahâ-i pereme-i köhne be-dest-i Hamza an İstanbul	305
e. an bahâ-i keşti-i mudanya-i köhne be- dest-i Ali Bey an İznikmid	2.800
f. an bahâ-i çüb-ı hurda-i keştihâ-i hassa	650

[GİDERLER 1.658.667]

[s.5] I—Vuzı'a min zâlîke 839.372

A - el-Mevâcibât 136.929

a. *Mevâcib-i cemâat-i kalafatçıyân-ı keştihâ-i hassa
der Galata an gurre-i Rebi'ülâhır sene 933 ilâ
gâyet-i Rebi'ülevvel senê 934*

Yusuf	(Üsküp)	6	Rüstem	(Yanya)	2
Hıdır ⁵¹	(Siroz)	6	Karagöz	(Debri)	2
Hasan	(Karaverya)	5,5	Mustafa	(Simav)	2
Ali (bin)	Yunus	2,5	İlyas ⁵⁵	(İlbasan)	2
Hüseyin	(İlca)	2,5	Ali	(Kayseri)	2,5
Kasım	(Ustrumca)	2,5			
İshak	(Ustrumca)	2,5	Karagöz	(ser-i bölük)	2,5
Ali	(Ohri)	2,5	Yusuf	(Ohri)	2,5
Yakub	(Ohri)	2,5	Nasuh	(Ohri)	2,5
Veli	(Priştine)	2,5	Ali	(Ohri)	2,5
Piri ⁵²	(Narda)	2	Süleyman ⁵⁶	(Yanya)	2
İlyas	(İskenderiye)	2	Mahmud ⁵⁷	(Ohri)	2
Rüstem	(İskenderiye)	2,5	Hasan ⁵⁸	(İskenderiye)	2
Hasan ⁵³	(İskenderiye)	2,5	Ali ⁵⁹	(Bosna)	2
İlyas ⁵⁴	(Debri)	2	Yunus ⁶⁰	(Sinop)	2

⁵¹ Müteveffâ şüd fi 12 Cemâziyelâhır sene 933 el-müşâhere 420⁵² Ziyâde şüo fi gurre-i Receb sene 933 fi yevm 0,5 el-müşâhere 131⁵³ Fi gurre-i Rebi'ülâhır sene 933⁵⁴ Ziyâde şüd fi gurre-i Muharrem sene 934 el-müşâhere 44⁵⁵ Müteveffâ şüd fi gurre-i Muharrem sene 934 el-müşâhere 531⁵⁶ Ziyâde şüd fi gurre-i Şevval sene 933 fi yevm 0,5 el-müşâhere 88⁵⁷ Ziyâde şüd fi gurre-i Receb sene 933 fi yevm 0,5 el-müşâhere 131⁵⁸ Ziyâde şüd fi gurre-i Şevval sene 933 fi yevm 0,5 el-müşâhere 88⁵⁹ İbtidâ fi gurre-i Receb sene 933 be-cây-ı Ali (Sinop) el-müşâhere 531⁶⁰ Bürîde şüd ez-ân sebeb ki şenâat kerd fi 15 Şaban sene 933 el-müşâhere 264

Hamza	(Yanya)	2	Hüseyin ⁶¹	(İskenderiye)	2
Hasan	(şagird-mütemed)	2	Ahmed	(Kayseri)	2,5
Ishak	(Ohri)	2	Mustafa	(İvranya)	2
Yusuf	(İskenderiye)	2	Hüseyin	(Alacahisar)	2
Hıdır	(Kangırı)	2,5	Hasan ⁶²	(Bosna)	2

Yekûn: 31.874

<i>neferen</i>	39
<i>fî yevm</i>	81,5
<i>fî sene cüz müsterika</i>	28.851
<i>el-müşâhere</i>	3.023

[s. 6] b. *Mevâcib-i cemâat-i neccârân-ı keştihâ-i hassa der Galata an gur-re-i Rebî'ülâhır sene 933 ilâ gâyet-i Rebî'ülevvel sene 934*

Receb	(ser-i neccar)	23	Hasan ⁶⁴	(İlbasan)	2
Yusuf	(Süzebolu)	5,5	Şirmerd ⁶⁵	(Belgrad)	2,5
Cavid	(İlbasan)	6	Alagöz	(Yenipazar)	2,5
Hamza	(Manastır)	4,5	Hurrem bin Abdullah ⁶⁶		4,5
Hamza	[bin] Abdullah ⁶³	10	Hamza	(Ohri)	2,5
Hamza	(Sinop)	2			

Yekûn: 23.357

<i>neferen</i>	11
<i>fî yevm</i>	65
<i>fî sene cüz müsterika</i>	23.010
<i>el-müşâhere</i>	347

c. *Mevâcib-i cemâat-i pâru-trâşân-ı keştihâ-i hassa der Galata an gur-re-i Rebî'ülâhır sene 933 ilâ gâyet-i Rebî'ülevvel sene 934*

⁶¹ Bürîde şüd ez-ân sebeb ki şenâat kerd fî 15 Şaban sene 933 el-müşâhere 264

⁶² İbtidâ be-cây-ı İlyas (Belgrad) fî gur-re-i Receb sene 933 el-müşâhere 531

⁶³ Ziyâde şüd ber-müceb-i tezkire-i şerif fî 7 Şevval sene 933 fî yevm 1 el-müşâhere 172

⁶⁴ Ziyâde şüd fî gur-re-i Receb sene 933 fî yevm 0,5 el-müşâhere 131

⁶⁵ An gur-re-i Rebî'ülâhır sene 933

⁶⁶ Ziyâde şüd fî gur-re-i muharrem sene 934 fî yevm 0,5 el-müşâhere 44

Hasan	(Ohri)	6	Kasım [bin]	Yusuf ⁶⁹	2
Mehmed	bin Mustafa	4,5	Hasan bin	Yusuf	1
Ali bin	Hasan	4	Nasuh	(Kayseri)	2
Yahya bin	Şahin	3	Ferhad	(Tırhala)	2
Hüseyin	[bin] Hasan ⁶⁷	2,5	Cafer	(Narda)	2
Mustafa	[bin] Yakub ⁶⁸	2,5	Mustafa	[bin] Mehmed ⁷⁰	4
Ali bin	Yusuf	2			

Yekûn: 12.807
neferen 13
fi yevm 33,5
fi sene cüz müsterika 11.859
el-müşâhere 948

d. *Mevâcib-i cemâat-i makaracyân-ı keştihâ-i hassa der Galata an gurre-i Rebî'ülâhır sene 933 ilâ gâyet-i Rebî'ülevvel sene 934*

Ilyas ⁷¹	(İpek)	5	Hıdır	(Vulçitrin)	2,5
Hasan	(Saruğöl)	5,5	Ferhad ⁷³	(Debri)	2
Ali	[bin] Hamza ⁷²	1,5	Şaban	[bin] İsa ⁷⁴	4
Musa	[bin] Hamza	1,5			
			<i>Yekûn:</i>	6157	
			<i>neferen</i>	7	
			<i>fi yevm</i>	13	
			<i>fi sene cüz müsterika</i>	4.602	
			<i>el-müşâhere</i>	1.555	

[s. 7] e. *Mevâcib-i cemâati kumbaracyân-ı keştihâ-i hassa der Galata an gurre-i Rebî'ülâhır sene 933 ilâ gâyet-i Rebî'ülevvel sene 934*

Mehmed	(İskenderiye)	2	Hamza	(İskenderiye)	1,5
Hamza	(Argirokasrı)	1,5	Fevzi bin	Abdullah	1
	<i>Yekûn:</i>	[2.124]			
	<i>neferen</i>		4		
	<i>fi yevm</i>		6		
	<i>fi sene cüz müsterika</i>		2.124		

⁶⁷ Ziyâde şüd fi gurre-i Muharrem sene 934 fi yevm 0,5 el-müşâhere 44

⁶⁸ Ziyâde şüd fi gurre-i Rebî'ülâhır sene 933

⁶⁹ Ziyâde şüd fi gurre-i Şevval sene 933 fi yevm 0,5 el-müşâhere 88

⁷⁰ İbtidâ fi 4 Ramazan sene 933 ber-müceb-i berât-ı hümâyûn el-müşâhere 816

⁷¹ Müteveffâ şüd fi 11 Receb sene 933 el-müşâhere 498

⁷² Ziyâde şüd fi gurre-i Muharrem sene 934 fi yevm 0,5 el-müşâhere 44

⁷³ Ziyâde şüd fi gurre-i Şevval sene 933 fi yevm 0,5 el-müşâhere 88

⁷⁴ İbtidâ fi 6 Şaban sene 933 be-cây-ı İlyâs (İpek) ki müteveffâ şüd ber-müceb-i berât-ı hümâyûn, el-müşâhere 925

f. *Mevâcib-i cemâat-i haddâdân-ı keştihâ-i hasa
der Galata an gurre-i Rebî'ülâhur sene 933
ilâ gâyet-i Rebî'ülevvel sene 934*

Ali	(İlbasan)	5	Ferhad	(İskenderiye)	2
Hamza	(Tırhala)	5	Behram	(Yanya)	2,5
Ali	(Bosna)	2	Ahmed	(Bosna)	1,5
İskender ⁷⁵	(Ürgüb)	2			
<i>Yekûn:</i>		6.636			
<i>neferen</i>			7		
<i>fî yeum</i>			18		
<i>fî sene cüz müsterika</i>			6.372		
<i>el-müşâhere</i>			264		

g. *Mevâcib-i cemâat-i üstüpücüyân-ı keştihâ-i hasa
der Galata an gurre-i Rebî'ülâhur sene 933 ilâ
gâyet-i Rebî'ülevvel sene 934*

Ali	(Üsküp)	5,5	Mehmed	[bin] Turan	1,5
İskender	(Yanya)	2			
<i>Yekûn:</i>		[3.186]			
<i>neferen</i>				3	
<i>fî yeum</i>				9	
<i>fî sene cüz müsterika</i>				3.186	

h. *Mevâcib-i cemâat-i meremmetçiyân-ı mahzenhâ
ve tershânehâ-i keştihâ-i hasa der Galata
an gurre-i Rebî'ülâhur sene 933 ilâ gâyet-i
Rebî'ülevvel sene 934*

Mustafa	(Sinop)	9,5	Hüseyn	(Trabzon)	7,5
Hıdır bin	Abdullah	11			
<i>Yekûn:</i>		9.912			
<i>neferen</i>			3		
<i>fî yeum</i>			28		
<i>fî sene cüz müsterika</i>			9.912		

⁷⁵ Bürde şüd fi 15 Şaban sene 933 ez-ân sebeb ki şenâat kerd, el-müşâhere 264

[s. 8]1. *Mevâcib-i cemâat-ı gilmân-ı acemiyân-ı erre-keşân-ı keştihâ-i hassa der Galata an gurre-i Rebî'ülâhır sene 933 ilâ gâyet-i Saferü'l-muzaffer sene 934*

Ali	(Mihalıç)	2	İskender ⁷⁸	(Filibe)	1,5
Ali	(Edincik)	2	Hıdır ⁷⁹	(Selanik)	1,5
Murad	(Edirne)	1,5	İskender	(Berkofça)	1,5
Ali	(Şehirköy)	1,5	Yusuf ⁸⁰	(Ofçıbolu)	1,5
İlyas	(Bilecik)	1,5	Mustafa	(Edirne)	1,5
Mustafa	(Pirlepe)	1,5	Mustafa	(Biga)	1,5
Ali	(Kalkandelen)	1,5	Ayas	(Selanik)	1,5
Aydın ⁷⁶	(Mihalıç)	1,5	Hamza	(Mihalıç)	1,5
Hasan	(Biga)	1,5	Nasuh	(Köprülü)	1,5
İbrahim	(Edirne)	1,5	Ali	(Ofçıbolu)	1,5
Yunus	(Vodina)	1,5	Süleyman	(Tatarpazarı)	1,5
Hamza ⁷⁷	(Kalkandelen)	1,5	Hıdır	(Vodina)	1,5
Ali	(Vodina)	1,5			

Yekûn: 11.278

neferen 25

fî yevm 31

fî 11 eşhür 10.059

el-müşâhere 1.219

i. *Mevâcib-i cemâat-i müteferrika el-mezkûrîn*

29.598

- 1) mevâcib-i Piri kethudâ-i rüesâ ve azebân-ı keştihâ-i Galata an gurre-i Rebî'ülâhır sene 933 ilâ gâyet-i rebî'ülevvel sene 934
fî yevm 35 fî sene cüz müsterika 12.390
- 2) mevâcib-i Muhyiddin kâtib-i ihrâcât-ı hassa der Galata an 21 Cemâziyelevvel sene 933 ilâ gâyet-i Rebî'ülevvel sene 934
fî yevm 27 fî 10 eşhür ve 10 yevmen 8.370

⁷⁶ Müteveffâ şüd fî 15 Şa'ban sene 933, el-müşâhere 155.

⁷⁷ Müteveffâ şüd fî gurre-i Şevval sene 933, el-müşâhere 266.

⁷⁸ Müteveffâ şüd fî gurre-i Şevval sene 933, el-müşâhere 266.

⁷⁹ Müteveffâ şüd fî t-târîhi'l-mezbûr, el-müşâhere 266.

⁸⁰ Müteveffâ şüd fî t-târîhi'l-mezbûr, el-müşâhere 266.

- 3) mevâcib-i Pir Mehmed ser-mahzenî an gur-re-i Rebi'ülâhır sene 933 ilâ gâyet-i Rebi'ülevvel sene 934 fi sene 4.944
 an gur-re-i Rebi'ülâhır sene 933 ilâ 5 Şaban sene-i minhu fi yevm 12 cüz müsterika 1.464
 an 5 Şaban sene 933 ilâ gâyet-i Rebi'ülevvel sene 934 fi yevm 15 cüz müsterika 3.480
- 4) mevâcib-i Hacı Hıdır kâtib-i icârât an gur-re-i Rebi'ülâhır sene 933 ilâ gâyet-i Rebi'ülevvel sene 934 fi yevm 8 fi sene cüz müsterika 2.832
- 5) mevâcib-i Semriye yahûdi vezzân ve becâyiş-i Cafer bin Nasufî ber-müceb-i berât-ı hümâyûn an gur-re-i Rebi'ülâhır sene 933 ilâ gâyet-i Rebi'ülâhır sene 934 fi yevm 3 fi sene cüz müsterika 1.062

[s. 9] *B-el İhrâcât*

702.443

a. el- Mübâyaât-ı Müteferrika

348.890

Bahâ-i

- 1) Peksimed berâ-yı kalafatçıyân ve neccârân ve pâru-tırâşân-ı hassa ez-ân vakit ki firistâden-i keştihâ-i hassa be-deryâ-yı Sefid bi'd-defa'ât 30 neferen beher nefer fi 1 kantar 30 1[odra] fi 50 1500
- 2) Pereme-i cedid 3 kıt'a an yed-i İvaz Sipah 1.650
- 3) Şem-i asel an yed-i Reis Ramazan 4 kantar 34 1[odra] beher kantar fi 500 2.170
- 4) Til-i kendir berâ-yı keştihâ-i hassa der Galata an yed-i فوسى فوسى frenk an Galata 920 kantar 17 1[odra] beher kantar fi 270 248.440
- 5) Karavana-i âhen berâ-yı keştihâ-i donanma an yed-i Hacı Kasım Bey emîn-i beytü'l-mâl-ı Galata 29 zevc 3 kantar 2 1[odra] 400
- 6) Tafta-i sürh berâ-yı âlemhâ an yed-i Salamon yahûdi 55 zirâ fi 22 1.210
- 7) Rîg berâ-yı haddâdân-ı hassa an yed-i Hasan mu'temed pereme 1 20
- 8) Fânûs-ı frengî berây-ı donanmahâ an yed-i Hasan mu'temed 32 kıt'a 330
- 9) Erre-i büzürk berâ-yı erre-keşân-ı hassa an yed-i Piri kethuda 1 kıt'a 220

10)	Şem'-i asel be-cihet-i berâ-yı donanma-i Mısır an yed-i Semriye yahûdi 2 yakıyye	40
11)	Revgan-ı zeyt berâ-yı mahzen-i âmire an yed-i Nikola Davale Venedikli 1 fuçı 99 müdre	1.980
12)	Revgân-ı mâhi berâ-yı kalafat-ı keştihâ-i has- sa an yed-i Agosti ve Hasan mu'temed 84 müdre	900
13)	Kufulhâ maa reze-i âhen an yed-i İskender 8 kufl	35
14)	Çuka-i garziyye berâ-yı hayme-i kayık maa bahâ-i bitâne an Salamon yahûdi çuka 21 zirâ bitâne 3 kıt'a	558
15)	Lenger-i çengal berâ-yı kayık-ı mudanya ve keşti-i esb-i ma'ber-i dil an yed-i Ali ve Mihâl 2 kıt'a 2 kantar 51 10dra	402
16)	Çüb-ı na'llık berâ-yı sandalhâ an yed-i Hamza neccar ve İlye yahûdi 4 kıt'a	116
17)	Tüc berâ-yı ser-i sütun-ı keşti-i Dede Reis 2 kıt'a	22
18)	Mertek-i voynuk ve samanlu ve baskı 60 aded an yed-i İlye yahûdi	210
19)	Elvâh-ı sürb an yed-i Hacı Ferhad ve Musa yahûdi 3,5 kantar	340
20)	Mismâr-ı kalafat berâ-yı keşti-i Piri Reis an yed-i m[ezbûr]	13
21)	Sûzen-i bâdbân an yed-i Musa yahûdi 5000 aded, beher 1000 fi 50	250
22)	Kayık-ı küçük an yed-i Veli arabacı 5 oturak	1.200
23)	Elvâh-ı deryâ-yı siyah berâ-yı bölme-i ka- dırğa-i cedîd an yed-i Murad reis 100 kıt'a	205
24)	Pedavra-i dirâz an yed-i Ali Paşa berâ-yı meremmet-i odahâ-i kalafatçıyân-ı hassa 1000 aded	230
25)	Mertek ve verge ve çüb-ı voynuk ve elvâh-ı Karadeniz ve tetimme-i ۴۰۰۰ berâ-yı meremmet-i odahâ-i kalafatçıyân-ı mezkûr	212
26)	Zencir-i âhen berâ-yı kayikhâ-i kadırgahâ an yed-i Mustafa 8 kantar	1.000
27)	Varilhâ berâ-yı donanma-i Mısır an yed-i Manol ve Dimitri ve Nikola, 220 aded fi 8	1.760
28)	Küfe berâ-yı mahzen-i Galata an yed-i Kosta ve Dimitri 300 aded beher 10 aded fi 18	540
29)	Resen-i uflamur berâ-yı keştihâ-i hassa 4300 kıt'a	596
30)	Post-ı ganem berâ-yı ملاصص keştihâ-i hassa 137 çerm [412] def'a 180 çerm fi 3	952
31)	Engişt berâ-yı haddâdân-ı hassa bi'd-defeât 289 küfe def'a 100 küfe	540 [2.652]
		1952 700

	32) Post-ı cāv-ı siyah be-cihet-i berâ-yı kerden-i delv-i tulunba 3,5 kıt'a	260
[s. 10]	33) Elvâh-ı dıraz berây-ı keştihâ-i hassa bi'd-defeât 211 kıt'a	1.993
	34) Mismâr-ı şumârî ve şayka an yed-i Hacı Ferhad 40.000 aded	2.900
	35) Çapa-i âhen an yed-i Hacı Ferhad maa kabza 30 aded fi 12	360
	36) Varya an yed-i Hacı Ferhad 2 kabza fi 22	44
	37) Mismâr-ı çubuk an yed-i Hacı Ferhad 5000 aded	120
	38) Çûb-ı mütenevvia maa elvâh-ı keştî berâ-yı meremmet-kerden-i ağribâr-ı hassa der dest-i Hacı Muhyiddin ber vech-i maktû	1.000
	39) Çûb-ı mütenevvia berâ-yı keştî-i seng maa keştihâ-i kadırgahâ ve kaykhâ an yed-i Murad Çelebi emîn-i çûbhâ	22.015
	40) Çûb-ı sûtûnhâ ve serenhâ berâ-yı keştî- hâ-i hassa ber-müceb-i defter-i Mevlânâ kâdı-ı Bendereğli sûtûn 81 kıt'a seren 83 zevc	50.000
	41) Mismâr-ı baskı berâ-yı kayık-ı enderûnî 9 vakıyye fi 5	45
	<i>b. Be-cihet-i harc maa mübâyaât-ı kaykhâ ve sandalhâ-i enderûnî der Bağçe-i âmire</i>	2.973
	Baha-i	
	1) Mandal-ı âhen maa reze-i müzehheb an yed-i Murad Reis 20 zevc fi 5,5	110
	2) Mandal-ı âhen maa reze-i kal'î ve mismâr an yed-i m[ezbûr] 100 zevc fi 2,5	250
	3) Halka-i âhen maa reze an yed-i m[ezbûr] 50 kıt'a fi 2,5	125
	4) Reze-i âhen-i انك an yed-i m[ezbûr] 30 aded	15
	5) Mih-ı Trabzon an âhen an yed-i m[ezbûr] 100 a[ded]	10
	6) Çûb-ı kürek-i kayık an yed-i İlyas bin Abdullah 20 kıt'a fi 8	160
	7) Lengerhâ an yed-i Hacı Kasım ve ermeni Yorgi ve Ali haddâdân, 17 kıt'a 12 kantar 43 l[odra]	1.987
	8) Çûb-ı Özi berâ-yı kayık-ı cedîd-i enderûnî 60 kıt'a an yed-i Duka neccâr fi 3	180
	9) Çub-ı kolluk ve parmaklık berâ-yı kerden-i reislik-i kayık-ı cedîd an yed-i Mahmud çubûkî 24 kıt'a	64
	10) Mismâr-ı baskı ve çubuk an yed-i Hasan mu'temed	60
	11) Çûb-ı انك an yed-i Şuca mu'temed 10 aded	12

[s. 11] c. <i>el-İcârât</i>	349.790
ca) <i>İcârât-ı Müteferrika</i>	159.364
Ücret-i:	
1) Arabacıyân berâ-yı âverden-i pereme an Berkoz ilâ Galata kıt'atân 2 araba	130
2) Kürekçiyân berâ-yı bürden-i berf an İstanbul ilâ İznikmid be-cihet-i Hazret-i İbrahim Paşa - yesserallâhu mâ yeşâ - 16 neferen beher yeki fi-3 fi yevm 48 fi 8 yevmen	384
3) Fânûs-ger berâ-yı meremmet-kerden-i fânûs-ı büzürk berâ-yı donanma, kıt'a, an yed-i Salamon yahûdi	80
4) Ahmed şemmâ' berâ-yı sahten-i şem'-i revgân-ı pîh, 4 kantar, beher kantar fi 15	60
5) Nakkâşân berâ-yı renk-kerden-i reislik-i kayık-ı hassa ber-vech-i maktû'	60
6) Hammâlân berâ-yı keşiden-i resenhâ ve üstüpü ve revgân-ı pîh ve revgân-ı mâhi ve post-ı gâv-ı siyah ve til-i kendir ve zift an iskele ilâ mahzen-i Galata bi'd-defeât 6308 kantar	1.600
7) Murad çilingir berâ-yı sahten ve kal'i kerden-i حاصونه ve âhen-i turre-budâz ve gayruhû ber-vech-i maktû'	1.120
8) Eğeciyan berâ-yı meremmet-kerden-i egehâ-i erre-keşân-ı hassa bi'd-defeât 10 kıt'a	61
9) Erreciyân berâ-yı meremmet-kerden-i errehâ-i hasa 4 kıt'a 36 def'a 2 kıt'a 12	48
10) Makaracıyan berâ-yı sahten-i makara-i büzürk 16 kıt'a fi 40 ber-vech-i maktû'	640
11) Üstüpü-bâfân berâ-yı nev-bâf-kerden-i üstüpü-i hasa 150 kantar 30 lodra beher kantar fi 14 ber-vech-i maktû'	2.101
12) Gerderciyan berâ-yı meremmet-kerden-i gerderhâ ve sahten-i varilhâ 321 aded	1.342
13) Haddâdân berâ-yı meremmet-kerden-i lengerhâ bi'd-defeât 11 kıt'a	270
14) Keşti-i Kandil? Reis berâ-yı âverden-i zift an Midillü ilâ Galata 1431 kantar fi 4	5.724
15) Keştihâ-i Kasım Reis ve İbrahim Reis berâ-yı âverden-i resenhâ an Samsun ilâ mahzen-i Galata 3061 kantar fi 9	27.581

⁸¹ Doğrusu 27.549 olmalıdır.

16) Şütürbânân ve arabacıyân berâ-yı âverden-i üstüpü an ba'z-ı kazâ-i Rûmili ilâ mahzen-i Galata 754, 5 kantar	65.231
17) Arabacıyân berâ-yı âverden-i âhen-i ham ve mismâr-ı mütenevvia ve gevele an Samakov ilâ mahzen-i Galata 254 araba 4.620,5 kantar	50.873
18) Meşşâkân berâ-yı cem'-kerden-i hurda-vât-ı çûbhâ der mahzen-i karye-i Siyah der Galata 95 neferen fi 5	475
19) Resen-tâb berâ-yı tâbden-i resenhâ-i hassa 65 neferen fi 5	325
20) Neccârân berâ-yı sâhten-i keşti-i mudanya ber-vech-i maktû'	1.300

[s. 12]cb. *Ücret-i neccârân ve kalafatçıyân ve erre-keşân-ı keştihâ-i hassa an 12 Reb'ülâhur sene 933 ilâ sene-i kâmile*

190.426

Be-cihet-i:

1) meremmet-kerden-i kayikhâ 6 kıt'a	3.511
neccârân	393 neferen 2805
kalafatçıyân	65 neferen 463
erre-keşân-ı haymana	20 neferen 162
nafaka-i erre-keşân	54 neferen 81
2) Nev-sahten-i kayık-ı hâssa der bağçe-i enderûnî berâ-yı mesâlih-i pâdişâh-ı âlem-penâh -halledallahu mülkehû- [1] kıt'a	6.222
neccârân	634 neferen 4590
erre-keşân-ı haymana	184 neferen 1632
3) meremmet-kerden-i keştihâ-i top 10 kıt'a	29.504
neccârân	1485,5 neferen 9.906
kalafatçıyân	2346 neferen 18.990
erre-keşân-ı haymana	46 neferen 368
nafaka-i erre-keşân	160 neferen 240
4) Meremmet-kerden-i barçahâ-i hassa 8 kıt'a	19.439
neccârân	636 neferen 5.141
kalafatçıyân	1630 neferen 13.596
erre-keşân-ı haymana	53 neferen 474
nafaka-i erre-keşân	152 neferen 228
5) Meremmet-kerden-i kadırgahâ-i hassa berâ-yı donanmahâ 10 kıt'a	12.627
neccârân	854 neferen 5.975
kalafatçıyân	1016 neferen 6.474
erre-keşân-ı haymana	6 neferen 54
nafaka-i erre-keşân	83 neferen 124
6) Kalafat ve bina-kerden-i baştardahâ-i cedid 8 kıt'a	37.300

	neccârân	1584	neferen	12.778	
	kalafatçıyân maa burgucuyân	2726	neferen	22.098	
	erre-keşân-ı haymana	214	neferen	1.920	
	nafaka-i erre-keşân	335	neferen	504	
7)	Nev-sahten-i kadırgahâ-i hassa 9 kıt'a				46.165
	neccârân	3862	neferen	29.119	
	kalafatçıyân maa burgucuyân	1095	neferen	7.949	
	erre-keşân-ı haymana	840	neferen	7.557	
	nafaka-i erre-keşân	179	neferen	268	
	haddâdân berâ-yı kerden-i حاسوته	146	neferen	1.272	
[s. 13]	8) Nev-sahten-i keşti-i seng der				
	Bağçe-i âmire[1]kıt'a nâ-tamâm				24.352
	neccârân	2624,5	neferen	19.713	
	burgucuyân	387	neferen	2.987	
	erre-keşân-ı haymana	170	neferen	1.532	
	nafaka-i erre-keşân	50	neferen	75	
	ücret-i haddâdân	9	neferen	45	
9)	Tırâşiden-i pâruhâ-i kadırgahâ				1.004
	neccârân	44	neferen	407	
	erre-keşân-ı haymana	32	neferen	288	
	nafaka-i erre-keşân	206	neferen	309	
10)	nev-sahten-i ağribâr-ı mudanya [1] kıt'a				1.549
	neccârân	140	neferen	1.384	
	yenserciyân	12	neferen	72	
	nafaka-i erre-keşân	62	neferen	93	
11)	Meremmet-kerden-i pereme-i Üsküdar [1] kıt'a				62
	neccârân	7	neferen	53	
	nafaka-i erre-keşân	6	neferen	9	
12)	Nev-sahten ve meremmet-kerden-i fuçihâ-i hassa				3.589
	neccârân	502	neferen		
13)	Nev-sahten-i ırgadhâ ve makarahâ ve tulunba maa meremmet-kerden-i sandalhâ				5.102
	neccârân	540	neferen	3.646	
	kalafatçıyân	119	neferen	955	
	erre-keşân-ı haymana	40	neferen	360	
	nafaka-i erre-keşân	94	neferen	141	
[s. 14]	d. <i>Be-cihet-i nafaka-i gılmân-ı acemiyân-ı keştihâ-esb-i hassa berâ-yı âverden-i elvâh-ı vürdinâr an Mihaliç ilâ Terşhâne-i Galata ve bürden-i esbâb-ı hâssa an İstanbul ilâ kal'a-i Rodos 8 kıt'a</i>				790
					128 neferen

1) <i>be-cihet-i keşiden-i elvâh-ı vürdinâr</i>	
7 kıt'a nafaka	310
2) <i>be cihet-i bürden-i esbâb an İstanbul</i>	
ilâ Rodos [1] kıt'a nafaka	480

el-BÂKÎ 823.005

II- Minha'l-bâkî

819.295

Be-cihet-i:		
A—	Harîden-i esbâbhâ berâ-yı Cidde-i ma'mûre ber-mûceb-i tezkire-i dergâh-ı âlî	59.763
B—	Harîden-i esbâbhâ berâ-yı donanma-i kal'a-i Rodos ber-mûceb-i tezkire-i dergâh-ı âlî	54.645
C—	Harîden-i mismarhâ-i mütenevvia ve âhen-i ham berâ-yı keşihâ-i İznikmid ber-mûceb-i tezkire-i dergâh-ı âlî	87.398
D—	Harîden-i esbâbhâ berâ-yı keşihâ-i Akkırman ber-mûceb-i tezkire-i dergâh-ı âlî	4.686
E—	Mevâcib-i kürekçiyân ve alatçiyân-ı donan- mahâ-i hassa def'ateyn	612.803
	berâ-yı donanma-i Kurd-zâde ⁸²	296.168
	berâ-yı donanma-i Mısır ve Rodos ⁸³	316.635

NASSE'L-BAKİ 3.710

Bu yazıda Başbakanlık Arşivi'ndeki tasnifler için kullanılan kısaltmalar:

BA = Başbakanlık Arşivi.

İE-Bah. = İbnülemin tasnifi-Bahriye kısmı.

KK = Kâmil Kepeci tasnifi.

⁸² 4 kadirge, 1 kalite ve 1 kayık bulunan Kurd-zâde'nin donanmasında 855 nefer vardı (BA. Ali Emiri-Kanûnî-, nr. 325).

⁸³ Mısır donanmasında 4, Rodos donanmasında ise 1 kadirge bulunuyordu ve toplam 911 nefer vardı (BA. Ali Emiri-Kanûnî-, nr. 325).